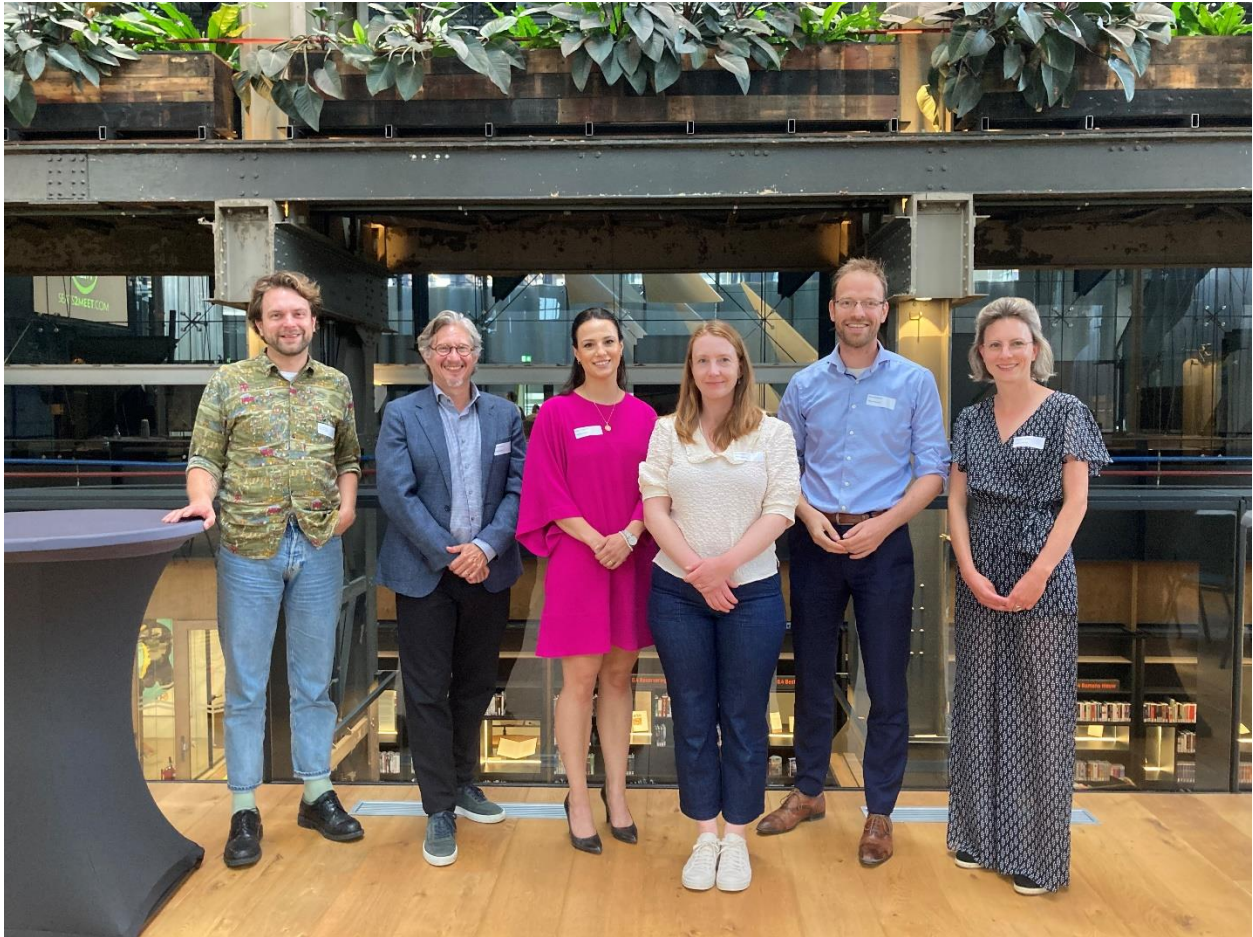

De Wet open overheid: game changer voor bestuur en burger?

17 Juni 2022, LocHal Tilburg University

Naverslag slotconferentie NWO-MVI project Burgervriendelijke Datacommunicatie

De conferentie opent in de 'glazen zaal' van de LocHal in Tilburg, een knipoog naar het thema van de dag: Open Overheid en de nieuwe wet daaromtrent. Er is weer fysiek publiek in de zaal aanwezig, academici en professionals kunnen elkaar weer ontmoeten. Dat is natuurlijk waar het om gaat bij een conferentie als deze, een platform bieden aan die ontmoeting en wederzijdse verrijking. De vraag die centraal staat: [zal de Woo een game changer zijn voor bestuur en burger?](#)

Een eerste perspectief wordt geboden door **prof. dr. Jonathan Gray**, verbonden aan het King's College London. In zijn keynote reflecteert hij op wat open of *publieke* data is, en wat het kan zijn. Is het data dat open is voor het publiek? Is het data over de publieke sector? [Is het data gemaakt voor of door het publiek?](#) Het stimuleert ons om openheid of 'publiekheid' als breder begrip te zien. Daarnaast moeten we ook kritischer stilstaan bij wat gesloten of verborgen blijft en welke 'publieken' worden uitgesloten in publieke data. Stof tot nadenken, dat in zijn aankomend boek '[Data Worlds](#)' nog verder zal worden uitgewerkt.

Aansluitend staat op de agenda een interview met **Arre Zuurmond**, regeringscommissaris Informatiehuishouding. Hij biedt een frisse en optimistische blik op de Woo, met de overtuiging dat het burgers meer regie zal geven. [Daarvoor moet er wel eerst flink gedweild worden bij openbare besturen](#) om de zaken op orde te krijgen. Een concrete timeline geeft hij niet, maar we zullen wel nog even geduld moeten hebben voor we de concrete verandering zien die de Woo belooft. Wat ook moet veranderen is de Haagse cultuur, maar ook dat is volgens Arre Zuurmond een haalbare kaart. Over de (rol van de) wetenschap is Arre Zuurmond minder optimistisch. Hij roept academici dan ook op om uit hun ivoren torens komen om mee (pragmatische) oplossingen te zoeken voor de huidige problematieken.

Na een plenaire lunch werden een aantal parallelsessies aangeboden die elks een specifiek aspect van de Woo onder de loep hielden.

Actieve openbaarmaking | met Marc van Opijnen (KOOP), Juliette van der Jagt (VNG) & Sander Bakker (VNG realisatie)

In deze sessie gaven de sprekers toelichting bij de [verschuiving van passieve naar actieve openbaarmaking in de Woo](#). Vanaf heden is het aan de overheid om initiatief te nemen in het delen van overheidsinformatie. Een belangrijk onderdeel van de nieuwe strategie is de landelijke infrastructuur PLOOI (Platform Open Overheidsinformatie). Maar deze is nog volop in ontwikkeling en brengt technische uitdagingen met zich mee.

De Waarde van overheidsinformatie | met Jochem van den Berg (The Green Land) & Johan Wolswinkel (TiU)

In deze sessie staan de sprekers stil bij de waarde van overheidsinformatie, in het bijzonder voor de burger. Deze waarde wordt allereerst belicht vanuit het perspectief van de Open-datarichtlijn die nog in Nederlandse wetgeving moet worden geïmplementeerd. Daarnaast wordt het Open Data Project 'Exolab Utrecht' wordt toegelicht, een project waarbij inwoners van het Einstein Kwartier in Overvecht inzicht krijgen in de gegevens die over hun verzameld worden. Ze worden aangemoedigd en aangeleerd deze data in te zetten voor vraagstukken die voor hen belangrijk zijn. [Zo hebben burgers een betere informatiepositie om in gesprek te gaan met bijvoorbeeld de gemeente en verrijken ze als ervaringsdeskundigen de data die de overheid heeft](#). Het versterken van de burgers in hun informatiepositie zou een van de onderliggende doelen van de Woo moeten zijn, maar om dit doel te bereiken zijn veel bijkomende inspanningen nodig.

Aan de slag met overheidsinformatie: visualisatie | met **Marcel Henriques (Haagse Feiten)**, **Lisanne van Weelden (Deloitte)** & **Shirley Kempeneer (TIU)**

In deze sessie was er opnieuw aandacht voor de actieve openbaarmaking van overheidsdata. Er werd stilgestaan bij hoe informatie op een ‘burgervriendelijke’ manier gevisualiseerd kan worden. Er werd verteld over een ‘Field Lab’ binnen het project burgervriendelijke datacommunicatie waarbij burgers samen met het Waterschap Aa en Maas aan de slag gingen om het fenomeen droogte in kaart te brengen. De belangrijkste tips: [hou het eenvoudig, tekst is nog waardevol en vertel een verhaal.](#)

Maatwerk | met **Nina Bontje (Pels Rijcken) en **Valentin Neevel (VWS)****

Een van de uitgangspunten van de Woo is ‘open voor eenieder’, wat samenhangt met actieve openbaarmaking naar alle burgers. Dit zou op gespannen voet kunnen staan met de behoefte aan maatwerk. [Maatwerk is nodig om te voorkomen dat burgers verdwalen in de veelheid aan overheidsinformatie of juist om te voorkomen dat te weinig informatie beschikbaar wordt gesteld.](#) Nina Bontje liet zien dat de Woo diverse aanknopingspunten bevat om maatwerk te leveren, bijvoorbeeld door met de verzoeker in contact te treden. Valentin Neevel nam de

aanwezig mee in de ervaringen van VWS met de ontwikkeling van het Coronadashboard, een concrete tool waarbij de overheid zelf aan de slag gaat met open data en het dashboard zodanig probeert in te richten dat aan de behoeften van verschillende typen burgers tegemoet wordt gekomen.

Een blik over de grens | met **Annemarie Drahmman, Louis Honée & Ola al Khatib (Universiteit Leiden)**

De hervorming van de Wob naar de Woo kan de vraag doen rijzen hoe openbaarheid van bestuur in andere landen is geregeld. Zo blijken er al fundamentele verschillen in wat precies openbaar gemaakt moet worden: informatie, interne en/of externe documenten, officiële documenten; waar die informatie te vinden moet zijn; en of het een grondrecht, wettelijk recht of gunst is. De belangrijkste verschillen met andere Continentale landen (Duitsland en Frankrijk), Oost-Europees en

Scandinavische landen (Slovenie en Zweden), alsook de Angelsaksische traditie van het VK werden overlopen. [De Woo blijkt redelijk ambitieus te zijn](#), wat opmerkelijk is gegeven de huidige toestand van openbaarheid van overheidsinformatie in Nederland. Werk aan de winkel dus!

Aan de slag met overheidsinformatie: tekst | met **Anne Meuwese (Universiteit Leiden)**

Deze sessie werd verzorgd vanuit het initiatief WetSuite. Het ging in op de mogelijkheden om met NLP-technieken (natural language processing) informatie te onttrekken aan tekstuele overheidsdata, zoals wetgeving of jurisprudentie.

Waarom geen NLP?
Waarom geen NLP? (Wang et al., 2019) is een artikel over de ethische problemen van NLP. Dit artikel is gebaseerd op een onderzoek van het Chinese Hoge gerechtshof.
Aankomst:
- De implementatie van de Acties (Bender and Friedman, 2016).
- Dit is (Kaufert et al., 2019).
Bibliografie:
- Bender, S. (2016). Geen geweldige zaken als generatieve taal?
- Proctor, J. (2019). Het veranderen van taal naar?.
Wang, Y., Chen, D., Wang, Y., Hu, D., Zhang, H., and Wang, H. (2019). Chinese-level online news generation with deep generative networks. In Proceedings of the 2019 Conference on Empirical Methods in Natural Language Processing (EMNLP). Association for Computational Linguistics, 4011-4021.
Dit is de wereld van Leiden University

De conferentie werd afgesloten met een round table debat met **Birte Schohaus (onderzoeksjournalist Follow the Money)**, **Lucas Lombaers (programmadirecteur Open Overheid, BZK)** en **Annemarie Drahmman (Universiteit Leiden)** over de informatiehuishouding van de overheid. Wederzijds wantrouwen tussen journalisten en overheid bleek een belangrijk pijnpunt, dat de openbaarheid van overheidsinformatie niet ten goede komt. De sprekers waren het erover eens dat de Woo niet zomaar soelaas zou bieden. **Een verandering in de bestuurscultuur is nodig, waar werk wordt gemaakt van wederzijds respect en vertrouwen.** In plaats van krampachtig vast te houden aan regels, moet men zich met een open vizier opstellen en samen tot de beste oplossingen trachten te komen, bijvoorbeeld bij Woo verzoeken. Hoewel de Woo op zichzelf geen game changer zal zijn, biedt het wel een kans om met een gezonde dosis pragmatisch optimisme weer werk te maken van een gezonde informatie-uitwisseling tussen overheid en burger.

